

Nr. 2571.05.10.2009

RAPORT DE MONITORIZARE ALTERNATIVĂ A MEDIULUI ȘI A STADIULUI DE IMPLEMENTARE A PLAIMDM

în zona depozitelor de deșuri miniere **Iazul de decantare a apelor de mină Boșneg -Tăușani** din *Parcului Natural Porțile de Fier* și **Iazul de decantare a apelor de mină Sasca Montană** din apropierea *Parcului Național Cheile Nerei- Beușnița*.

I. Scopul monitorizării alternative a mediului

Monitorizarea alternativă, prin activități de voluntariat, a factorilor de mediu și a biodiversității din zona parcurilor naturale din sudul Banatului plasate pe teritoriul României și Serbiei reprezintă una din activitățile principale ale Grupului Ecologic de Colaborare Nera. Prin această activitate voluntarii care activează în cadrul centrului transfrontalier de voluntariat al GEC Nera, colectează informații privind starea factorilor de mediu și a biodiversității în zona ariilor naturale protejate precum și despre cele mai frecvente și periculoase fenomenele de agresiune împotriva mediului provocate de activitățile antropice.

Informațiile sunt percepute la nivelul simțurilor umane de bază iar abilitățile de selectare a acestor informații, în funcție de relevanța lor pentru scopul propus, au fost dobândite de către voluntari în urma unui training de specialitate.

Informațiile colectate sunt înscrise în formulare de monitorizare alternativă a mediului iar pe baza lor, GEC Nera întocmește rapoarte lunare, incluzând concluzii privind starea mediului și recomandări privind direcții de acțiune. Aceste rapoarte sunt distribuite autorităților publice responsabile de implementarea politicilor de mediu în această zonă și presei.

Rapoartele de monitorizare au rolul de a furniza informații alternative din zona societății civile și de a contribui la fundamentarea de decizii care să prevină și să stopeze fenomenele de agresiune împotriva mediului, fenomene care se manifestă în special împotriva patrimoniului natural al parcurilor și rezervațiilor naturale plasate în sudul Banatului.

În anul 2009 activitățile de monitorizare se realizează în cadrul proiectului „Cine vindecă rănila lăsate de minerit în zona parcurilor naturale din sudul Banatului” finanțat prin Mecanismul Financiar al SEE

II. Zona și perioada de monitorizare alternativă a mediului

În lunile august - septembrie 2009 voluntarii GEC Nera au realizat următoarele misiuni de monitorizare:

-12 - 13 august 2009 – monitorizarea impactului poluării cu deșuri miniere pe teritoriului comunei Pojejena în zona localităților Radimna, Pojejena, Belobreșca și Șusca incluzând un traseu cu lungimea totală de 25 Km, ocazie cu care a fost monitorizat impactul poluării asupra terenurilor agricole, zonei umede Pojejena – Divici, gospodăriilor populației și turismului.

-18 - 19 septembrie 2009 – monitorizarea impactului poluării cu deșuri miniere pe teritoriului orașului Moldova Nouă în zona localităților Moldova Nouă, Moldova Veche, Măcești, incluzând un traseu cu lungimea totală de 30 Km, ocazie cu care a fost monitorizat impactul poluării asupra terenurilor agricole, zonei umede Ostrovul Moldova Veche, gospodăriilor populației și turismului.

-25 - 26 septembrie 2009 - monitorizarea impactului poluării cu deșuri miniere pe teritoriului comunei Sasca Montană în zona localităților Sasca Montană,

Sasca Română, Slatina Nera, incluzând un traseu cu lungimea totală de 13 Km, ocazie cu care a fost monitorizat impactul poluării asupra terenurilor agricole, gospodăriilor populației și turismului.

III. Starea factorilor de mediu și a biodiversității în zona monitorizată .

a) Apa

Zona Moldova Nouă - Pojejena

Monitorizarea s-a făcut pe o lungime de traseu de 17 Km. Pe toată zona monitorizată apa fluviului Dunărea are o turbiditate medie. Obiectele din apă, la mal, sunt vizibile la adâncimea de 30 cm în localitatea Belobresca , 40 cm în localitatea Macesti și 45 cm în localitatea Coronini.

Pe Dunăre, pe suprafața apei, izolat, sunt transportate pelicule sau dâre de carburanți, grăsimi și ocazional ambalaje de plastic. Incepând de la o distanță de 3-4 m de mal apa are miros caracteristic de ape uzate de canalizare.

Din informațiile furnizate de cetățeni apa din fântânile aparținând gospodăriilor din Moldova Veche și Măcești a fost poluata cu deșeuri miniere transportate e vânt în perioada aprilie – mai 2009 de la iazul Tăușani – Boșneag. Cetățenii mai afirmă ca în fântânile care nu au au fost igienizate după această poluare apa a devenit nepotabilă.

Zona Sasca Montană

Apa râului Nera a fost monitorizată pe o porțiune de 4 Km în aval de podul de la intrarea în loc. Sasca Montană. Apa are o turbiditate medie, existând o vizibilitate bună a obiectelor din apă la adâncimea 100 cm

Scurgeri din conducta de transport a turburelii la iazul de decantare Tausani - Bosneag

Depozit neorganizat de gunoi menajer la ieșirea din Moldova Nouă

0,3 ha. Din cauza vântului pungile de plastic provenind de la acest depozit au fost împrăștiate pe o suprafață de 2 ha.

b) Solul și formațiunile geologice

Zona Moldova Nouă - Pojejena

La 1 km de la ieșirea din orașul Moldova Nouă, pe DN 57, spre localitatea Coronini, între șosea și malul Dunării este amplasat iazul de decantare a apelor de mină Boșneag – Tăușani aparținând SC Moldamin Moldova Nouă care ocupă o suprafață de cca 150 ha și este neprotejat. Deșeurile din iaz sunt sub forma unui nisip fin (praf) de culoare gri-deschis (albă) care poate fi ușor antrenat prin deflație de către vânturile predominante din zonă. Informațiile prezentate de localnici confirmă faptul ca cel mai recent fenomen de deflație a avut loc în luna aprilie 2009.

Pe terenurile agricole aferente localitățile Moldova Veche, Moldova Nouă, Măcești și Pojejena cu o suprafață estimată de 5780 ha, pe străzi și în curțile gospodăriilor populației de pe traseul monitorizat există depus un strat de deșeuri miniere asemănător celui de pe iaz cu o grosime care variază între 1 cm și 10 cm. Cu ocazia monitorizării au fost identificați cca 5000 locuitori afectați de poluarea cu deșeuri miniere.

În zona monitorizată, pe întregul traseu al șoselei (DN 57) există abandonate ambalaje de plastic.

La 600 m de la ieșirea din orașul Moldova Nouă, pe DN 57 spre localitatea Coronini, pe partea dreaptă a șoselei există un depozit neorganizat de deșeuri menajere pe o suprafață de

Zona Sasca Montană

Pe partea stanga a DJ Ciuchici – Sasca Montana înainte de intrarea in localitatea Sasca Montana exista un depozit neprotejat de deșeuri miniere (iaz de decantare a apelor de mină) cu aspect de nisip fin ce ocupa o suprafață de cca 15 ha. Pe terenurile agricole din zonă cu o suprafață estimată de 850 ha au fost observate cantități mari de deseuri provenite de la acest depozit.

Informațiile prezentate de localnici confirmă faptul din acest depozit, în fiecare an, nisipul este antrenat de vânt și de apele meteorice, ocazie cu care sunt poluate terenurile agricole și gospodăriile populației din zona localității Sasca Montană. Cu ocazia monitorizării au fost identificați cca 180 locuitori afectați de poluarea cu deșeuri miniere

c) Aerul

In perioada monitorizată nu au fost percepute modificări ale parametrilor aerului.

d) Biodiversitatea

Zona Moldova Nouă - Pojejena

Pe întregul traseu monitorizat, vegetația de pe pășuni are o culoare galben - maro sau este uscată acolo unde stratul de deșeuri miniere depășește 3 cm. Au fost identificate cca 12 ha de pășune grav afectată.

În zona umedă Ostrovul Calinovăț de pe teritoriul localității Moldova Veche, pe o suprafață de cca 3 ha locurile de cuibărit ale păsărilor sunt îmbâcsite de deșeuri miniere provenite de la iazul Tăușani – Boșneag.

IV. Turismul

a. Infrastructura destinată practicării ecoturismului.

In toate zonele monitorizate nu există campări omologate. Turiștii campează în locuri care nu au utilități minime destinate protejării mediului (toalete, locuri de preparare a hranei, sistem de colectare a deșeurilor și ambalajelor, instalații de apă curentă și instalații de colectare a scurgerilor de ape uzate, etc.).

Sistemul informațional din teren destinat promovării prin turism a patrimoniului natural și cultural - istoric din zonă este aproape inexistent. Marcajele, panourile și indicațiile turistice sunt insuficiente.

Sistemul informațional destinat promovării regimului de arie naturală protejată este insuficient dezvoltat.

b. Agresiuni împotriva mediului cu impact asupra practicării turismului.

Zona Moldova Nouă - Pojejena

Pe traseul monitorizat au fost identificate 15 pensiuni turistice și hoteluri care, conform informațiilor furnizate de proprietari, în perioada aprilie – mai 2009 au fost afectate de poluarea cu deșeuri miniere. Impactul a constat în depunerea de praf de deșeuri în spațiile de cazare și în locurile de servit masa. Poluarea a creat disconfort turiștilor care și-au redus timpul de ședere în zonă și nu au acceptat în final să plătească tarifele de masă și cazare la nivelul normal practicat în locațiile turistice respective.

Pe malul Dunării au fost întâlniți cca 300 de turiști, cu autoturisme și corturi, care au campat pe malul Dunării în locații de campare improvizate, în grupuri de 4-5 persoane. De regulă, pe malul Dunării turiștii au practicat pescuitul de agrement. In toate campările improvizate de pe malul Dunării există abandonate ambalaje din plastic și gunoi menajer precum și vetre de foc.

În 7 campări improvizate de pe malul Dunării seara și noaptea au fost folosite radiocasetofoane la un nivel foarte ridicat de sonorizare, fapte care au provocat disconfort celorlalți turiști.

V. Monitorizarea implementării Planului Local de Acțiune pentru îmbunătățirea managementului deșeurilor miniere în zona Moldova Nouă – Sasca (PLAIMDM) în scopul determinării impactului nr. 2 a proiectului RO 0010PML 19 finanțat prin Mecanismul Financiar al SEE

-în zilele de 19.09.2009 și 30.10.2009 Instituția Prefectului Județul Caraș-Severin a realizat la sediul Primăriei Sasca Montană și respectiv la sediul Grupului

Școlară Industrial Moldova Nouă sesiuni de informare privind sursele de finanțare internă și externă destinate ONG-urilor și administrației locale privind posibile proiecte de investiții care să aibă ca efect ecologizarea zonelor în care sunt amplasate depozitele de deșuri miniere și posibile proiecte de investiții care să aibă ca efect dezvoltarea durabilă a acestor zone.

Activitățile au fost realizate în cadrul măsurii nr. 21 din PLAIMDM-Moldova Nouă.

-în zilele de 19.09.2009, 26.09.2009, 23.10.2009, 30.10.2009 voluntari ai

23.10.2009 - campanie de informare în Moldova Nouă

GEC Nera, As. Speo Caraș, Clubului Turistic Banatia, Grupulului Școlar Industrial Anina și Grupulului Școlar Industrial Moldova Nouă au realizat campanii publice de informare și conștientizare a populației privind factorii responsabili de producerea poluării în zona iazurilor de decantare a apelor de mină de la Sasca Montană și Moldova Nouă și cauzele pentru care trenează realizarea de măsuri concrete destinate stopării fenomenului de poluare în cadrul măsurii nr. 24 din PLAIMDM și monitorizarea alternativă a stării factorilor de mediu și a biodiversității în cadrul măsurii nr. 25 din PLAIMDM.

-In zilele de 19.09.2009, 26.09.2009, 23.10.2009, 30.10.2009 voluntari ai GEC Nera, As. Speo Caraș, Clubului Turistic Banatia, Grupulului Școlar Industrial Anina și Grupulului Școlar Industrial Moldova Nouă precum și membrii ai SGLDM au realizat monitorizarea alternativă a implementării PLAIMDM de către factorii direct responsabili în zona iazurilor de la Moldova Noua și Sasca Montana.

-S-a constatat continuarea lucrărilor în cadrul măsurii 2 – PLAIMDM Moldova Nouă (*Amenajări pe platforma iazului Boșneag*) și măsurii 3 – PLAIMDM Sasca Montana (*Monitorizarea curentă a zonei iazului*).

Activitatea s-a realizat în cadrul măsurii nr. 26 din PLAIMDM – Moldova Noua.

-în octombrie 2009, ca urmare a presiunii mediatice a GEC Nera și a protestelor împotriva poluării a cetățenilor care au participat la campaniile publice de informare realizate de GEC Nera, AGA a SC Moldomin a hotărât intrarea societății în proces de lichidare. Acest nou statut permite societății acces la fondurile Ministerului Economiei destinate închiderii minelor ce pot fi utilizate pentru stoparea poluării și reconstrucția ecologică în zona iazului de decantare Boșneag – Tăușani, respectiv pentru implementarea măsurii 19 din PLAIMDM

VI. Recomandări pentru îmbunătățirea managementului zonelor monitorizate.

a) Măsuri din partea autorităților administrației publice locale (Consiliul Județean Caraș – Severin, consiliile locale din zona monitorizată) și a direcțiilor silvice Reșița și Mehedinți (administrațiile parcurilor)

-Implementarea de proiecte privind ecologizarea depozitelor de deșuri miniere de la Moldova Nouă și Sasca Montană și reconstrucția ecologică a suprafețelor de teren agricol afectate.

-Realizarea de parteneriate public – private, cu investitori interesați în amenajarea unor câmpuri ecologice în afara zonelor speciale de protecție pe traseele turistice de pe malul Dunării. Costurile pot fi suportate prin accesarea fondurilor UE în cadrul POS Mediu - Axa Prioritară 4 - Implementarea sistemelor adecvate de management pentru protejarea naturii ; POR - Axa Prioritară 5 - Dezvoltarea durabilă și promovarea turismului și PNDR - Axa 3.1.3 - Încurajarea activităților turistice.

-Realizarea unui sistem integrat de management al deșeurilor la nivel de comună/oraș cu includerea în sistem a ariilor naturale protejate. Costurile pot fi

suportate prin accesarea fondurilor UE in cadrul POS Mediu - Axa Prioritara 2 - Dezvoltarea sistemelor de management integrat al deșeurilor și reabilitarea siturilor contaminate.

-Realizarea unui sistem eficient destinat cunoașterii de către populație și turiști a regimului ariilor naturale protejate și promovării patrimoniului natural și cultural - istoric. Costurile pot fi suportate prin accesarea fondurilor UE în cadrul POS Mediu - Axa Prioritară 4 - Implementarea sistemelor adecvate de management pentru protejarea naturii și PNDR - Axa 3.1.3 - Încurajarea activităților turistice

-Colectarea de urgență a ambalajelor și deșeurilor menajere din locurile de campare improvizate, situate în zona ariilor naturale protejate.

b) Măsuri din partea autorităților publice cu responsabilități în domeniul protejării patrimoniului natural.

-intensificarea controalelor din partea primăriilor, Inspectoratului Județean al Gărzii de Mediu, Inspecției Silvice și de Vânătoare Caraș – Severin; Inspecției Sanitar – Veterinare Caraș – Severin, Inspectoratului Județean de Poliție Caraș - Severin, Direcției Apelor Banat , administrației parcurilor din cadrul Direcțiilor Silvice Reșița și Mehedinți în scopul prevenirii, diminuării și stopării fenomenelor de agresiune împotriva patrimoniului natural.

Colectiv de redactare:

-**Cornel Popovici Sturza** – coordonator de proiect, consultant pentru monitorizarea factorilor de mediu apă și sol.

- **Olga Ghibuș**– coordonator și consultant pentru monitorizarea mediului si consultant pentru elaborarea PLAIMDM

-**Ileana Rotaru** – consultant pentru informarea grupurilor țintă.

-**Mariela Popovici Sturza** - consultant pentru conservarea biodiversității

-**Mariana Corcodel** - coordonator al echipei de voluntari Moldova Nouă

-**Alin Șușan** - coordonator al echipei de voluntari Oravița - Sasca

Notă:

Raportul s-a realizat prin procesarea a 28 de fișe de monitorizare alternativă a mediului, întocmite de către voluntari în perioada de monitorizare.

Aceste documente cuprind informații suplimentare, probe (acolo unde este cazul) , imagini, și pot fi puse la dispoziția celor interesați.

GRUPUL ECOLOGIC DE COLABORARE NERA

Oravița, Str. 1 Decembrie 1918, nr. 60, județul Caraș – Severin Tel./fax +4 0255 572026, +4 0722 437197, E-mail: gecnera@yahoo.com, www.gecnera.ro,

Octombrie 2009

Foaie volantă realizată în cadrul unui proiect finanțat de Guvernele Islandei, Principatului Liechtenstein și Norvegiei prin Mecanismul Financiar al Spațiului Economic European.

Conținutul acestui material nu reprezintă în mod necesar poziția oficială a Mecanismului Financiar SEE